

PLAN VOOR DE INTERNATIONALE ONTWIKKELING - STAPPENPLAN

Advies van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest. 21 februari 2008

Aanhangigmaking

De Economische en Sociale Raad heeft vanwege de Regering een adviesaanvraag ontvangen betreffende het « **Stappenplan** » van het **Plan voor de Internationale Ontwikkeling van Brussel**, dat op 21 december 2007 in eerste lezing werd aangenomen.

De Raad heeft kennis genomen van dit document in zijn Plenaire zitting van 24 januari 2008, tijdens dewelke hij heeft geluisterd naar een vertegenwoordiger van de Minister-Voorzitter, belast met dit dossier in het kader van zijn prerogatieven op het vlak van de Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing, Openbare Netheid, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

Na onderzoek door zijn gespecialiseerde Commissies *Ruimtelijke ordening* en *Economie-Tewerkstelling* op 31 januari en 7 en 18 februari 2008 formuleert **de Raad** het volgend advies.

Advies

De Raad stelt vast dat het door de Regering ter raadpleging van de sociale partners voorgelegde document noch een « plan » is in de strikte betekenis van het woord (*zoals het GewOP of het BBP, die het voorwerp van openbare onderzoeken zijn geweest*), noch een wettelijke of verordenende tekst (*zoals een ordonnantie of een besluit*), noch een « contractueel » plan, waarover met de sociale partners werd onderhandeld (*zoals het Contract voor Economie en Tewerkstelling CET, het Tewerkstellingsplan voor de Brusselaars, het Tewerkstellingsplan voor de Jongeren, het Gewestelijk Innovatieplan, ...*), maar een **programma-opzet voor een internationale ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**.

Aangezien een aantal acties en projecten nog niet werden geconcretiseerd, vragen **de sociale partners** om hen te raadplegen in het kader van de voltooiing van de projecten, die door het PIO worden gedragen.

Van zijn kant betreurt **het ACV** het dat er al maatregelen, die in deze eerste programma-opzet worden overwogen, in gang werden gezet. Het verzoekt de Regering dan ook om de uitvoering ervan op te schorten en om een nieuwe opzet ervoor voor te stellen.

Gelet op het zeer programmatische karakter van het aan zijn advies voorgelegde document, acht **de Raad** het opportuun om zich in eerste instantie te beperken tot het formuleren van een aantal algemene beschouwingen en om niettemin een aantal bijzondere beschouwingen vanwege enkele van zijn Bestanddelen aan zijn advies toe te voegen.

1. Doelstellingen van het PIO

De Raad sluit zich aan bij de doelstelling van de Regering om de internationale uitstraling van Brussel te consolideren en om zijn internationale functie op te waarderen. In die zin stemt hij in met de algemene doelstellingen in het *Stappenplan* van het PIO : een Gewest zoals Brussel, het belangrijkste uitstralraam van België en van Europa voor het buitenland, moet over een ambitieus programma beschikken om zich op het internationaal niveau beter te positioneren.

De Europese en internationale uitstraling van het Stadsgewest en de aanwezigheid van talloze internationale actoren *kunnen* en *moeten* fundamentele troeven vormen, zowel voor zijn sociaal-economische gezondheid als voor de verbetering van de levenskwaliteit van de Brusselaars (en de burgers van de andere twee Gewesten).

Daarom staat **de Raad** positief tegenover het ontwerp van PIO, dat het volgende voorziet :

- een « marketing van het (stads)gewest » ;
- de ontwikkeling van collectieve, culturele en sportieve voorzieningen ;
- de verbetering van de levenskwaliteit ;
- alsook een efficiënter bestuur ;

voor zover deze doelstellingen onderling samenhangen.

Bovendien is **de Raad** van mening dat zowel de levenskwaliteit van de bewoners als de kwaliteit van het onthaal van de personen, die het Gewest bezoeken, bijzondere inspanningen opdringen op het vlak van veiligheid in bepaalde gevoelige gebieden (stationsomgevingen, metrostations), en vraagt hij om in eerste instantie de lopende werken in deze delen van het stadsgewest te voltooien.

Over het algemeen is **de Raad** van oordeel dat men moet voorkomen dat de keuzes, die het Plan heeft gemaakt, na de tenuitvoerlegging ervan negatieve gevolgen voor de bewoners, de ondernemingen en de handelszaken hebben.

In dit opzicht herhaalt de representatieve **werkgeversorganisatie** dat de ter advies van de Raad voorgelegde tekst slechts betrekking heeft op *één* functie van het stadsgewest : zijn internationale functie. Men dient de mogelijke negatieve gevolgen dus niet te overwaarden.

De representatieve **middenstandsorganisaties** en **werknemersorganisaties** zijn van hun kant van plan om de Regering op de volgende *gevaren* te wijzen :

- de verkoop van de *laatste* grote voor projectontwikkelaars beschikbare terreinen, met het oog op investeringen van internationaal prestige ;
- een nieuwe opwaartse druk op de vastgoedprijzen (en dus op de huurprijzen) ;
- een toegenomen *gentrification* van de wijken die de gezinnen met lage inkomens uit de stad verjaagt ;
- de bouw van nieuwe kantoorgebouwen, terwijl voor 10 % van de bestaande kantoren geen kopers te vinden zijn.

De representatieve **middenstandsorganisaties** en **het ACV** vrezen de negatieve impact van de vestiging van nieuwe handelspolen, die de sociaal-economische activiteit van de al bestaande handelspolen aanzienlijk zouden kunnen verzwakken en aldus een negatief gevolg voor de netto-tewerkstelling zouden kunnen hebben.

De representatieve **werknemersorganisaties** menen dat de opwaardering van de internationale troef van Brussel, met als ambitie buitenlandse rijkdommen naar Brussel aan te trekken - en vast te leggen - positief tegemoet kan worden gezien, op voorwaarde dat :

- deze ambitie *zich toespitst* op een ontwikkeling van het « endogeen » economische potentieel van ons Gewest ;
- men de *zwakke functies* van het stadsgewest ondersteunt en beschermt met een publieke omkadering van de vastgoedmarkt en een rechtvaardige herverdeling van de stedelijke rijkdommen via met name de versterking van het woningbestand tegen toegankelijke prijzen en de financiering van nieuwe diensten en collectieve voorzieningen ;
- en men de beheersing van de stedelijke grondontwikkeling door de overheid versterkt.

De representatieve **werkgeversorganisatie** deelt dit laatste standpunt niet : de huidige omkadering lijkt haar afdoende (en mag zelfs worden *versoepeld*). Tevens herhaalt ze dat het precies één van de doelstellingen van het PIO is om de aantrekkingskracht van Brussel te ontwikkelen, met name ten overstaan van buitenlandse investeerders ; ze is dus van oordeel dat een versterking van de « beheersing » erop zou neerkomen dat men tegenover deze investeerders een defensieve positie inneemt.

2. Gebruikte methode : benchmarking

De Raad stelt vast dat de methode van « benchmarking », die voor de opmaak van dit PIO werd gebruikt, op een vergelijking met 12 steden is gebaseerd. Men had ook andere steden in aanmerking kunnen nemen, die vanuit het oogpunt van « zakenstad » trouwens steden zijn die met Brussel concurreren.

De representatieve **werkgeversorganisatie** vindt de studie van de Europese concurrenten van Brussel belangrijk (Parijs, Londen, Frankfurt, Barcelona, Amsterdam). Ze beoogt in het bijzonder de vergelijking met Amsterdam, dat in 2003 een gelijkaardig plan heeft opgemaakt en sindsdien in bepaalde internationale rangschikkingen (bijvoorbeeld de *European Cities Monitor*) Brussel heeft voorbijgestoken. Volgens haar dient de Brusselse Regering de nodige lessen uit het Amsterdamse voorbeeld te trekken. De representatieve **werkgeversorganisatie** meent dat men juist op het vlak van de aspecten, waar Brussel in vergelijking met zijn Europese concurrenten slechte resultaten behaalt (fiscaliteit, steuninstrumenten, mobiliteit, administratieve lasten, geschoold personeel) dringende maatregelen moet nemen.

De **middenstandsorganisaties** zijn van hun kant van oordeel dat een PIO niet alleen het resultaat mag zijn van een benchmarking en van voorstellen, die gekopieerd werden van initiatieven die in andere landen werden genomen, maar ook en vooral moet gebaseerd zijn op de typerende economische activiteiten, in het bijzonder de kwaliteitsvolle handelszaken en handwerksnijverheid.

Het ACV en de **middenstandsorganisaties** zijn van oordeel dat de methode van benchmarking en van het nastreven van « goede praktijken » niet het meest geschikte conceptuele instrument is om al dan niet over de internationale ontwikkeling van Brussel na te denken, omdat deze methode geen rekening houdt met diens specificiteiten, troeven en eigen ontwikkelingen en het Gewest « kant-en-klare » oplossingen oplegt, die niet aan zijn sterke en zwakke punten zijn aangepast.

Bijgevolg vinden zij het resultaat van de studie van PricewaterhouseCoopers en het *Stappenplan*, dat zich hierop inspireert, ontoereikend om ten grondslag te liggen aan een geloofwaardig beleid voor het internationaal imago en de ontwikkeling van het Gewest. Het gaat om *één* mogelijke visie op de toekomst van de stad, die de typische troeven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onvoldoende opwaardeert en die niet genoeg rekening houdt met de uitdagingen die de grootsteden van de XXI^{ste} eeuw zullen moeten aangaan (bijvoorbeeld de hoge energiekosten). Deze uitdagingen zijn evenzeer opportuniteiten voor Brussel, op voorwaarde dat men *ook* met de fijne en opduikende tendensen rekening houdt.

3. Economisch luik

De Raad stelt vast dat het PIO in zijn huidige versie zich in hoofdzaak als een vastgoedplan voordoet, alsook als een plan voor de bouw van nieuwe collectieve voorzieningen¹.

Hij meent dat het Plan onvoldoende rekening houdt met de aanwezigheid van Universiteiten en Hogescholen op het grondgebied van het Gewest en vraagt om de inhoud van de in het Plan vermelde « *samenwerkingsakkoorden om deze beter te bekend te maken* » te verduidelijken. Op lange termijn acht hij het onmogelijk om een efficiënte internationale positionering van Brussel te waarborgen zonder dat men de grootste voorrang aan de ondersteuning van een kennismaatschappij verleent en zonder dat men zich baseert op de Europese programma's die de tenuitvoerlegging ervan aanmoedigen (bijvoorbeeld het netwerk van de 'kennisteden').

De Raad stelt de Regering voor om in overleg met de sociale partners *de richting* te bepalen van haar beleid om buitenlandse investeerders aan te trekken: bevoorrechte steun aan investeringen die de energetische onafhankelijkheid van het stadsgewest ten opzichte van de hernieuwbare energieën kunnen vergroten (*best available technologies*), investeringen in O&O die de kennismaatschappij ondersteunen, verbetering van de mobiliteit (onvolledige lijst).

De representatieve **werkgeversorganisatie** en de representatieve **middenstandsorganisaties** zijn van mening dat de nadruk van het PIO meer op de economische dimensie moet liggen en dat Brussel op het internationaal niveau meer als een hoogtechnologisch centrum naar voren moet worden geschoven. Dit zou een logische stap zijn na alle inspanningen die de voorbije jaren werden geleverd. Brussel dient zich in het buitenland als een kenniseconomie te profileren, hierbij uitgaand van het potentieel van de onderzoekscentra en van de vernieuwende bedrijven die in het Gewest actief zijn.

Indien Brussel zijn concurrentiekracht en zijn aantrekkingskracht bij de investeerders wil behouden en verbeteren, dienen volgens hen bij de tenuitvoerlegging van het PIO de noodzakelijke maatregelen te worden genomen om de troeven van Brussel op het internationaal toneel te benadrukken, en dient tegelijkertijd verder werk te worden gemaakt van een gunstig klimaat voor ondernemingen en zelfstandigen.

Bovendien meent de representatieve **werkgeversorganisatie** dat men mobiliteit, fiscaliteit en administratieve vereenvoudiging (bijvoorbeeld inzake bouw- en milieuvergunningen) als prioriteiten moet beschouwen. Dit zijn immers voor de internationale bedrijven belangrijke criteria bij hun vestigingskeuze (in dit opzicht noteert ze dat 40 % van de Brusselse werkgelegenheid van die internationale bedrijven afkomstig is).

¹ Kantoren, handelszaken, woningen, sportstadion, congres- en concertinfrastructuur, ...

De **middenstandsorganisaties** kunnen de vraag naar administratieve vereenvoudiging delen. Bovendien verzoeken ze om de projecten transparant uit te werken en om de huidige democratische overlegstelsels en mogelijkheden tot beroep te behouden.

De **werknemersorganisaties** delen dit verzoek.

4. Endogene ontwikkeling

De representatieve **werknemersorganisaties** en de representatieve **middenstandsorganisaties** stellen vast dat het *Stappenplan* hoofdzakelijk de nadruk legt op de *exogene* ontwikkeling : *buitenlandse investeerders aantrekken*. Op het eerste gezicht kan men deze keuze in het kader van een PIO begrijpen. Niettemin vinden ze het *onontbeerlijk* om ook de « endogene » economische ontwikkeling te bevorderen, die ook een internationale inzet heeft. Volgens hen moet het economisch ontwikkelingsbeleid ook de sectorale diversiteit bevorderen en zich zowel op de mogelijkheden als op de behoeften van de Brusselaars baseren : de endogene ontwikkeling en het internationaal imago van Brussel zijn niet onderling tegenstrijdig.

De representatieve **werkgeversorganisatie** meent dat men de problematiek van de endogene ontwikkeling niet in het kader van een advies inzake het Plan voor de *Internationale Ontwikkeling* van het Gewest moet behandelen. Ze herhaalt bovendien dat het PIO het volgende verduidelijkt : « Het PIO is een nieuw bestuursinstrument, aan de hand waarvan men de strategie zal kunnen bepalen om Brussel internationaal te positioneren, uitgaande van de endogene kwaliteiten en krachten van de stad. Dit internationaal ontwikkelingsbeleid zal het moeten toelaten om de economie en de levenskwaliteit op het plaatselijk niveau en ten behoeve van de hele bevolking te versterken. ».

De representatieve **middenstandsorganisaties** en **het ACV** menen dat het PIO bepaalde economische realiteiten terzijde schuift, die in Brussel de boventoon voeren : de aanwezigheid van talloze leegstaande kantoorgebouwen² en het bestaan van een commercieel overaanbod. Het Plan kan de bouw van nieuwe kantoren enkel overwegen wanneer er vraag naar is³, en kan de creatie van nieuwe handelspolen enkel bevorderen wanneer deze zich op basis van een analyse van de *reële* behoeften rechtvaardigt. De commerciële ontwikkeling van bepaalde gebieden mag niet ten nadele van de bestaande handelspolen gebeuren, maar moet deze polen wel degelijk aanvullen. Bovendien menen ze dat de internationale ontwikkeling vóór alles moet gebaseerd zijn op de opwaardering van de typische en specifieke troeven van Brussel⁴. Enkel bekwaamheden en verwezenlijkingen, die representatief zijn voor Brussel, kunnen buitenlandse bezoekers (zakenlui, consumenten, toeristen, ...) aantrekken, die hier willen ontdekken wat ze bij hen en ergens anders niet vinden. In dit opzicht verzoeken ze de Regering om meer kennis op te doen van buitenlandse experimenten om het internationaal imago te versterken, die gebaseerd zijn op de troeven, behoeften en bekwaamheden van de werknemers en inwoners dan wel van enkel de investeerders, alvorens het Plan ten uitvoer te leggen.

² Het Brussels Gewest kampt met een overschot van ongeveer 10 % leegstaande kantoren.

³ Deze vraag is afhankelijk van de aantrekkingskracht van Brussel en van zijn multimodale bereikbaarheid.

⁴ - de aanwezigheid van de Europese instellingen en van talrijke internationale organen,
- de organisatie van culturele en vrijetijdsevenementen (sport, muziek, ...),
- de opwaardering van het architecturaal patrimonium,
- de opwaardering van de handelszaken en handwerksnijverheid die Brussel typeren.

De middenstandsorganisaties en het ACV pleiten ervoor om de acties ter opwaardering, renovatie en promotie van wijken met architecturaal waardevolle gebouwen of gebouwen met een grote energieprestatie en met een concentratie aan originele, specifieke en creatieve commerciële en ambachtelijke knowhow, die representatief is voor het imago van Brussel, in het PIO op te nemen.

De Raad is van mening dat de ambitie om rond het internationaal imago van Brussel te werken zich niet alleen tot de aanwezigheid van de *Europese instellingen* op zijn grondgebied mag beperken : het Gewest rijk is aan gemeenschappen van vreemde origine, ook van buiten Europa, die de facto tot het internationaal imago van het Stadsgewest bijdragen. **De Raad** vraagt om dit aspect ook politiek en economisch op te waarderen en om de economische experimenten ter ontwikkeling van het op het Brussels grondgebied aanwezige economisch potentieel van de gemeenschappen van vreemde origine te ondersteunen.

De Raad is van oordeel dat de internationale toekomst van Brussel er baat bij zou hebben wanneer men het « allochtoon menselijk kapitaal » niet alleen in laaggeschoolde banen, bijvoorbeeld ten behoeve van een gestandaardiseerde vrijetijdssector, maar ook in zijn eigen mogelijkheden zou opwaarderen en bij de definitie zelf van het internationaal imago van Brussel zou betrekken.

5. Overleg

Omdat hij vaststelt dat de tenuitvoerlegging van het PIO een goede samenwerking van de verschillende machtsniveaus (gemeenten, Gewesten, federaal niveau) vereist, dringt **de Raad** erop aan om zo vroeg mogelijk een overleg met deze niveaus in te stellen. Hij is van mening dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het voortouw moet nemen en zich van de hiertoe noodzakelijke middelen moet voorzien.

Hij wil erop wijzen dat het welslagen op het niveau van andere steden in hoofdzaak volgt uit een *politieke* wil om de stad op het internationaal niveau te positioneren. Men moet zich dus ervan vergewissen dat deze wil ook voor de tenuitvoerlegging van het PIO bestaat.

De problematiek van de samenwerking met/tussen de *Gemeenten* blijft een belangrijke kwestie voor de internationalisatie van Brussel en voor het beheer van zijn stadsinrichtingen en grote infrastructuren.

In verband met de informatie- en participatiecampagne van het PIO : naast de informatie en de instemming van de Brusselaars meent **de Raad** dat men de plaatselijke actoren bij de ontwikkelingsprojecten dient te betrekken, en dit in het bijzonder in de als strategisch vermelde gebieden.

6. Synergie met de andere gewestelijke « plannen »

Het *Stappenplan* geeft duidelijk aan dat de verschillende gewestelijke Plannen werden uitgedacht *om elkaar aan te vullen* (en als dusdanig moeten worden beschouwd). Om efficiënt te zijn moet het PIO in synergie met alle andere al in ons Gewest ten uitvoer gelegde Plannen (met name CET) functioneren en de al ondernomen acties in termen van tewerkstelling en versterking van de economische activiteit ondersteunen.

In die zin vindt **de Raad** het van belang dat de verschillende werkterreinen, die in het kader van het PIO ten uitvoer moeten worden gelegd, erop toezien dat er voor de Brusselaars tewerkstellingsmogelijkheden worden ontwikkeld. De dimensie « tewerkstelling » moet op een transversale wijze in het Plan worden opgenomen.

De Raad stelt vast dat bepaalde keuzes van het PIO verordenende wijzigingen (van het GewOP, het GBP, andere verordenende plannen, ...) zullen vereisen. **De Raad**, met uitzondering van de representatieve **middenstandsorganisaties**, vraagt dat de Regering, zoals het BWRO dit voorziet, de procedures zou opstarten die nodig zijn om het GewOP te wijzigen. Hij vindt dit een absoluut noodzakelijke voorwaarde om de internationale ontwikkeling van het Gewest in de geest van een globaal, geïntegreerd en evenwichtig ontwikkelingsbeleid te verzekeren.

De representatieve **middenstandsorganisaties** en **het ACV** pleiten ervoor om prioriteit 6 van het GewOP te handhaven. Ze wijzen op de tegenspraak tussen enerzijds het *Stappenplan* en anderzijds het *GewOP* en het *Richtschema voor de handel* (betreffende de handelsvestigingen). Ze herhalen dat het GewOP en het Schema er de voorkeur aan geven om de bestaande handelskernen te versterken. Tot slot pleiten ze voor een samenhang tussen de keuzes van het GewOP en de al gedane investeringen (bijvoorbeeld het netwerk van de *Atrium-antennes*) ten behoeve van een kwaliteitsvolle handel en een versterking van de handelskernen.

De representatieve **middenstandsorganisaties** en de representatieve **werknemersorganisaties** zijn van oordeel dat het PIO gevolgen zal hebben, die verder zullen reiken dan enkel de internationalisering van het imago van de stad. Ze wensen dat deze gevolgen (in termen van toegankelijkheid tot de huisvesting, mobiliteit, tewerkstelling en leefmilieu) voorafgaandelijk zouden worden geëvalueerd en zonodig het voorwerp van vooruitlopende corrigerende maatregelen zouden zijn.

7. Financiering

Het PIO kan en moet een instrument zijn voor de noodzakelijke herfinanciering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opdat het uiteindelijk zijn rol van veelvoudige gewestelijke, nationale, Europese en internationale hoofdstad ten volle zou kunnen vertolken en zou kunnen genieten van de rijkdom waartoe het bijdraagt.

Voor de representatieve **werknemersorganisaties** mag het beroep op partnerships met de privé-sector (PPS) niet opzij worden geschoven, gelet op de financiële noden van het openbaar beleid en de te lage ontvangsten. Niettemin vinden ze het noodzakelijk om een grens (bijvoorbeeld 50 %) te stellen aan de investeringen van het type PPS, zodat het Gewest de grondontwikkeling relatief kan blijven beheersen.

Ze verzoeken de Regering om de experimenten met de publiek-private samenwerkingen, die het Gewest ten uitvoer heeft gelegd, eerst grondig te evalueren alvorens zich nog verder in een vermenigvuldiging van dergelijke structuren te storten.

Tot slot vindt **de Raad** het absoluut noodzakelijk dat het Gewest in de toekomst zijn greep op *Beliris* kan versterken, omdat men moet vaststellen dat er onvoldoende van deze financiering van de rol van Hoofdstad van België, die Brussel vertolkt, gebruik wordt gemaakt.

**Bijlage : Bijzondere beschouwingen vanwege bepaalde Bestanddelen
van de Economische en Sociale Raad voor het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

Nota neergelegd door de representatieve middenstandsorganisaties

Voor wat de City marketing aangaat (blz. 3 tot 5)

De middenstandsorganisaties stellen volgende troef voor : Brussel moet eveneens profijt trekken uit haar architecturaal patrimonium en uit haar specifiek Brussels handels- en ambachtelijk aanbod.

Ze zijn van oordeel dat de middenstandsorganisaties nauw moeten worden betrokken bij de bepaling van de identiteit en van het imago dat het PIO zal uitdragen. In deze hoedanigheid moeten ze volledig bij de voorbereiding van de opmaak van de bestekken worden geassocieerd.

Ze zijn er voorstanders van dat alle Brusselaars actief aan de uitwerking van het PIO zouden deelnemen.

De middenstandsorganisaties herhalen met aandrang hun vraag om in de Raad van bestuur van het BITC te zijn vertegenwoordigd.

Wat de oprichting van een nieuwe specifieke cel voor City marketing aangaat, zijn de middenstandsorganisaties er voorstanders van om de bestaande structuren te versterken, met een deelname van de sociale partners in de beslissingsorganen.

Voor wat de voorzieningen aangaat - inleiding (blz. 6 en volgende)

De middenstandsorganisaties herinneren eraan dat de handel niet als een collectieve voorziening kan worden beschouwd, maar een sector is met economische activiteiten die op het vlak van het GewOP en van het Contract voor Economie en Tewerkstelling als prioritair werd erkend.

De middenstandsorganisaties waarderen het voornemen van de Regering om in elke weerhouden vestigingszone tot een voorafgaande studie over te gaan. Ze wensen echter dat deze voorafgaande studie zich niet tot een samenraapsel van bestaande studies zou beperken, maar de impact op de bevolking en het bestaand economisch weefsel zou nagaan.

De middenstandsorganisaties staan positief tegenover het voornemen van de Regering om grote grondoppervlakten te reserveren om :

- van Brussel de belangrijkste administratieve pool van Europa te maken ;
- er infrastructuren in te richten voor congresgangers en voor publieke culturele en sportevenementen ;
- nieuwe woningen te bouwen ;
- nieuwe economische activiteiten te ontwikkelen (GOMB en Haven).

De middenstandsorganisaties maken uitdrukkelijk voorbehoud tegenover het voorstel om een groot winkelcentrum in het Noorden van Brussel op te richten. Ze formuleren in dit verband de volgende opmerkingen :

1. Ze onderstrepen dat de paragraaf op blz. 9 van de nota de tekst van het gewestelijk Commercieel Ontwikkelingsschema niet op correcte wijze weergeeft. Dit geeft immers aan dat de inplanting van een groot winkelcentrum in het Noorden van Brussel slechts kan gebeuren als dit het bestaande commercieel weefsel een toegevoegde waarde biedt. Dit Schema geeft er trouwens de voorkeur aan om de bestaande handelskernen te versterken.
2. Ze herinneren eraan dat het GewOP aanbeveelt om de bestaande handelskernen te versterken door er nieuwe handelszaken te vestigen. Het GewOP bepaalt ook dat het niet aan te raden is om nieuwe handelskernen te creëren. Het GBP heeft trouwens de maximale handelsoppervlakten in de diverse GBP-zones vastgelegd. Het Gewest heeft daarenboven belangrijke bedragen geïnvesteerd in het netwerk van Atrium-antennes, belast met de herwaardering van een aantal Brusselse handelswijken. Ze pleiten bijgevolg voor een samenhang tussen de opties van het PIO enerzijds, en de stedenbouwkundige plannen en het gewestelijke handelsbeleid anderzijds.
3. In deze omstandigheden pleiten de middenstandsorganisaties voor een voorafgaande impactstudie op de bestaande handelskernen, en in het bijzonder op deze die in het Schema erkend werden als handelskernen met een regionale en een supra-regionale roeping.
4. Zij onderstrepen een zeker gebrek aan samenhang : op sommige plaatsen in het Stappenplan (blz. 9) wordt dit winkelcentrum voorgesteld als een centrum dat een aantrekkingskracht tot over de nationale grenzen moet uitoefenen, en op andere plaatsen is dit centrum een commerciële aanvulling en steun voor de infrastructuur om congressen en concerten te organiseren. De tussenkomst van de vertegenwoordiger van de Minister heeft betrekking op een andere visie : het gaat erom een nieuw shopping center te creëren en dit om dergelijke initiatieven in Vlaanderen dichtbij het Gewest te verhinderen. Het is een feit dat de handelsmix zeer verschillend zal zijn naargelang men de ene of de andere benadering weerhoudt. Op dezelfde wijze zal de weerslag op het bestaande commercieel netwerk sterk verschillen naargelang de internationale (handelszaken als aanvulling van congressen en concerten) of de nationale (nieuw shopping center) weerhouden optie.
5. De middenstandsorganisaties dringen erop aan om een voorafgaande impactstudie te verrichten, omdat totnogtoe geen enkel onderzoek heeft uitgewezen dat de beoogde huishoudens uit Vlaanderen ook geneigd zullen zijn om hun aankopen op de Heizel te doen.
6. Zij vrezen dat omgekeerd het huidig cliënteel van de handelskernen met regionale roeping geneigd zal zijn om voor de inkopen naar de Heizel te trekken. Indien dit het geval zou zijn, riskeert de verzwakking van de handelskernen gepaard te gaan met een commerciële vestiging die niet aan de gestelde doeleinden beantwoordt (Vlaamse huishoudens aantrekken die anders in het Brussel Gewest geen aankopen doen). Er zal dus geen globale handelsrentabiliteit zijn.

7. In een dergelijke context hebben de middenstandsorganisaties van de Kamer van de Middenstand een onderzoek besteld bij de huishoudens uit de gemeenten in het noorden van Brussel om na te gaan welke hun werkelijke beweegredenen zijn om in Brussel te komen winkelen.
8. De middenstandsorganisaties menen dat de vestiging van een nieuw shopping center niet op haar plaats is in een internationaal ontwikkelingsplan. Een cliënteel verplaatst zich niet naar het buitenland om inkopen te doen in een groot winkelcentrum, tenzij in het geval van bijvoorbeeld outlet centers en solden die massa's volk aantrekken. Buitenlandse voorbeelden getuigen dit ten volle. Dit soort handel beantwoordt trouwens niet aan de opties van het Schema.
9. Wat het handelsaspect aangaat, raden ze eerder aan om het PIO te richten op het opwaarderen, het steunen en het bevorderen van de specifieke en kwaliteitsvolle Brusselse handelszaken die zich lenen om een internationaal cliënteel aan te trekken.
10. De middenstandsorganisaties pleiten ervoor om in het PIO acties op te nemen om de Brusselse handelskernen met een gewestelijke roeping beter te doen kennen in het buitenland, maar ook in Vlaanderen en Wallonië. Men dient de gepaste maatregelen te nemen om deze centra aan de keuzecriteria van het beoogde cliënteel te doen beantwoorden.
11. Zij herinneren eraan dat het bestaande handelsaanbod al zeer groot is : in het GBP werden 104 handelskernen weerhouden. Daarbij moeten nog 33 handelsgalerijen en duizenden over Brussel verspreide handelszaken gerekend worden. Alleen in 2008 en alleen voor het Brussels Gewest werden globale vergunningsaanvragen voor ongeveer 100.000 m² bijkomende handelsruimten ingediend. Deze wachten nu op een beslissing. Daarenboven wordt gewerkt aan twee megaprojecten in het noorden van Brussel in Vilvoorde.

Vanuit het oogpunt van een goed bestuur menen de middenstandsorganisaties dat men de sociale partners, en meer bepaald de middenstandsorganisaties, van in het begin bij het tot stand komen van de Richtschema's zou moeten betrekken. Dit is voor het ogenblik helemaal niet het geval.

In verband met de nieuwe in te stellen structuur, met name het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling vragen de middenstandsorganisaties de deelname van de sociale partners, en in het bijzonder van de middenstand, in de beslissingsorganen (Algemene Vergadering, Raad van Bestuur). Deze vraag sluit trouwens aan bij de wil tot een publiek-privaat partnerschap zoals in het Stappenplan werd vooropgesteld.

Op het vlak van de prioritaire acties (blz. 17)

Het Stappenplan stelt voor om zich tot voorbeeldige herinrichtingen van de openbare ruimten in sommige wijken te engageren. De middenstandsorganisaties wensen dat deze herinrichtingen niet alleen zouden worden bekeken vanuit een bezorgdheid voor mobiliteitsproblemen, maar dat ze ook rekening zouden houden met de economische realiteiten ter plaatse. Ze pleiten voor een beleid van opwaardering en renovatie van de bebouwingen, voor de kwaliteit van de handels- en horecazaken, voor netheid, voor veiligheid en voor de verlichting van merkwaardige gebouwen in historische wijken.

ADVIES UITGEBRACHT
DOOR DE ECONOMISCHE EN SOCIALE RAAD
VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST
TIJDENS ZIJN ZITTING VAN 21 FEBRUARI 2008

inzake

**het « Stappenplan »
van het Plan voor de Internationale Ontwikkeling van Brussel**
